

ПАМ'ЯТАЄМО НАШИХ ВЧИТЕЛІВ!

Вчитель. Його роль у житті кожної людини важко переоцінити. Дійсно, вдумайтесь: в кожний вагомий період життя поруч з нами завжди є людина, яка готова дати суттєву пораду і спрямувати в необхідний напрямок. Ми можемо запевняти себе та інших в особистій самостійності, в виключній життєвій мудрості. Але така людина, явно чи скритно, завжди з нами. Хоча б допоки ми готові вчитися.

Вчитель у житті людини відіграє 4 основних функції: визнання, заохочення, співдя, розширення наших можливостей.

Завдяки життєвому досвіду тільки Вчитель серед інших талантів знайде індивідуальну «родзинку», щоб в подальшому розвивати та удосконалювати її. Вчитель підтримує внутрішні сили, здатні підняти людину, коли та вже готова опустити руки. На шляху до успіху Вчитель завжди поруч. Підбадьорюючи нас, він «піднімає нашу стелю»: крок за кроком допомагає досягати мети, яка здавалася нам недосяжною. Вчителем є фахівець у школі чи в університеті. Ним може бути колега по роботі чи рідна людина, якій ми довіряємо і яка любить нас та бажає допомогти.

Можна ще продовжувати перераховувати та вивчати функції Вчителя, розмірковувати про відмінності його від наставника, але інколи людина так і не зустріне свого Вчителя, і тоді ним стає саме життя. І залишається покладатися тільки на свою інтуїцію. А навчання проходить болісно та радикально. Але я хочу продовжити своє розмірковування лише на прикладі певних Особистостей – корифеях науки БДМУ.

Однойменну сторінку з нагоди 70-річчя Буковинського державного медичного університету відкрито на сайті бібліотеки у вересні 2012 року. На січень 2015 р. представлено інформацію про 42 видатні особистості, які в свої часи працювали в Чернівецькому медичному інституті.

Восени 1944 року закінчилися бойові дії на території Буковини. Наркомат охорони здоров'я у серпні 1944 року звернувся до Ради Народних Комісарів УРСР із проханням поновити діяльність 2-го Київського медінституту з передислокацією його в місто Чернівці, яке майже не зазнало руйнувань під час бойових дій і мало всі необхідні умови для розміщення в ньому та забезпечення повноцінної діяльності вищого медичного навчального закладу.

Архівні документи свідчать, що не просто було в умовах ведення війни поновлювати діяльність інституту.

Але з цим складним завданням з честю справилися і зробили вагомий внесок у справу підготовки медичних кадрів та розвиток медичної науки на Буковині видатні науковці, зав. кафедрами, професори:

– Савенко Сергій Миколайович, який у квітні 1945 р. був призначений завідуючим кафедрою нервових хвороб і працював тут до 1973 р. З 1973-1976 рр. він – науковий консультант цієї кафедри.

Під керівництвом доктора медичних наук, професора С. М. Савенко виконано і захищено 4 докторських та 26 кандидатських дисертацій.

Савенко С. М. був талановитим неврологом та вченим, наукові інтереси якого охоплювали майже всі розділи неврології. Сергій Миколайович є засновником кафедри і вона зараз носить його ім'я.

– Туркевич Микола Гервасійович з 1956 по 1970 рр. працював зав. кафедрою анатомії людини. Ним була створена перша на Буковині школа анатомів-ембріологів. Під його керівництвом було захищено 2 докторських та 8 кандидатських дисертацій.

– Новіков Микола Павлович, засновник кафедри топографічної анатомії та оперативної хірургії, працював завідуючим з 1946 по 1960 рр. Під його керівництвом захищено 5 кандидатських дисертацій.

– Теодор Людвіг Борисович очолював кафедру акушерства та гінекології з 1948 р. по 1963 р., був одним із засновників цієї кафедри та керівником 1 докторанта та 13 кандидатів медичних наук.

– Шінкерман Наум Мойсейович – засновник кафедри патологічної анатомії, працював завідуючим з 1945 по 1969 рр. Був першим на Буковині організатором прозекторської роботи у всіх її напрямках. Під керівництвом професора Шінкермана Наума Мойсейовича були підготовлені і захищені 6 докторських та 8 кандидатських дисертацій.

– Закривидорога Степан Петрович, засновник кафедри фармакології, очолював її з 1946 по 1967 рр. Під керівництвом професора Закривидороги С. П. підготовлено та захищено 3 докторських та 8 кандидатських дисертацій.

– Калина Георгій Платонович очолював кафедру мікробіології, вірусології та імунології з 1947 по 1955 рр. та підготував 8 кандидатів наук, які стали відомими вченими на теренах бувшого Радянського Союзу.

– Щупак Натан Борисович очолював кафедру факультетської терапії з 1949 по 1966 рр. Ним проведена велика робота з організації навчальної роботи, під його керівництвом захищено 2 докторські та 14 кандидатських дисертацій.

З 1994 р. в Буковинському державному медичному університеті засновано щорічну студентську стипендію ім. проф. Щупака Н. Б.

– Радзіховський Борис Леонідович з 1945 по 1964 рр. працював зав. кафедрою очних хвороб, був засновником та організатором цієї кафедри. Ним була проведена величезна робота з організації офтальмологічної служби та зниження очної захворюваності на Буковині. Під керівництвом проф. Радзіховського Б. Л. захищена 1 докторська та 9 кандидатських дисертацій.

Саме ця когорта науковців під керівництвом директорів Д. С. Ловлі (1945-1951) і М. Б. Маньковського (1951-1954) започаткувала діяльність медінституту в перші десять років після переїзду його в Чернівці.

Ловля Дмитро Сергійович – директор Чернівецького медичного інституту 1945-1955 рр. був талановитим організатором, керівником великого вузівського колективу, уважним до його потреб і запитів, сердечним і чуйним по відношенню до кожного співробітника.

Він мав винятковий талант дослухатися до кожного: чи до професора, чи до студента-вчорашнього солдата. Поза увагою не залишалися не-

опалювальні навчальні приміщення і студентські гуртожитки, побут і матеріальні труднощі.

Високий авторитет Дмитра Сергійовича Ловлі в колективі Харківського медичного інституту сприяв тому, що до Чернівецького медичного інституту разом з ним перейшло працювати багато вчених з Харкова: Олена Іларіонівна Самсон, Галина Антонівна Троян, Володимир Кузьмич Патратій та інші представники харківських медичних наукових шкіл. Дмитро Сергійович працював на посаді директора медичного інституту до грудня 1950 року.

Після його виходу на заслужений відпочинок у 1951 році Міністерство охорони здоров'я України призначає 37- річного Микиту

Борисовича Маньковського директором Чернівецького медінституту, який очолював його до 1954 року.

Без сумніву, в нього був природний дар організатора і вченого-клініциста. Незважаючи на молодий вік, за його плечима вже був великий організаційний досвід. Під його керівництвом нового змісту набуває клінічна підготовка молодих лікарів, виробнича практика, впроваджуються реконструктивні хірургічні втручання.

Микита Борисович Маньковський у тісній співпраці з практичною охороною здоров'я організовує епідеміологічні наукові експедиції в передгірські та гірські райони області. І завжди його слово було вагомим, поради були доречними, висновки виваженими.

Наші корифеї – порядні, цілеспрямовані, високопрофесійні лікарі, більшість з яких пройшли випробування війною і, незважаючи на вік, не зупинялися на досягнутому. Вони проводили наукові пошуки, захищали дисертації, писали монографії, користувалися великим авторитетом і повагою серед студентів.

Життєвим кредо професорів Гржебіна Зіновія Наумовича, Венцківського Михайла Каспаровича, Новикова Миколи Павловича, Ловлі Дмитра Сергійовича, Гладкова Олександра Олександровича, Хенкіна Валентина Львовича, Кіршенבלата Якова Давидовича, Касько Ювеналія Семеновича, Юхимця Олексія Дем'яновича та багатьох інших була впевненість, що саме діяльність включає нагороду в собі. Необхідно діяти, створювати, вступати в боротьбу з обставинами, перемагати їх. В цьому вся радість, все людське здоров'я.

Про наших видатних вчених можна сказати словами Б. Вашингтона «Успіх слід вимірювати не стільки положенням, якого досягла людина в житті, скільки тими труднощами, які вона пододала, досягаючи успіху».

Корифеї науки БДМУ навіть після війни, після репресій та арештів, які, здавалося, неможливо пережити і пробачити, повернулися до життя, до роботи. Вони знали, що від усіх неприємностей, від усіх бід позбавлення можна знайти тільки у роботі. І тоді запас надії в серці людини – невичерпний.

Яскравий приклад: дивовижна людина, надзвичайно талановитий науковець, автор 15 монографій, 15 навчальних посібників, 29 методичних рекомендацій та інформаційних листів, зав. кафедрою нервових хвороб та психіатрії у 1981-1992 рр., а з 1992 року і до кінця життя – професор цієї кафедри Чернецький Василь Кирилович.

Під час війни у складі 1-го Українського фронту він брав участь у жорстоких боях на території України, Румунії, Польщі та Німеччини. Спочатку як командир відділення протитанкової роти, а потім – мінометник.

За звільнення Польщі був нагороджений двома орденами: «Вітчизняної війни» та «Червоної Зірки».

13.02.1945 р., в день оточення м. Бреслау Василь Кирилович був важко поранений з масивною кровотечею.

Впродовж 7 місяців Василь Кирилович лікувався в госпіталі м. Тбілісі, а згодом – мобілізований. Півтора року рана не загоювалася, тому Василь Кирилович був визнаний інвалідом Вітчизняної війни II групи з втратою працездатності.

Не дивлячись на такі суворі випробування, в 1946 р. Василь Кирилович Чернецький вступає до Одеського медичного інституту.

За воєнні заслуги та багаторічну успішну наукову діяльність професора В. К. Чернецького було відзначено 24 урядовими нагородами, в т. ч. – 5 орденами та 19 медалями.

Ще одна неймовірна подія сталася в житті Василя Кириловича в листопаді 2011 року. На сайті «rodvignaroda. ru» він побачив інформацію з військового архіву про його участь у боях з німецькими загарбниками 1941-1945 роках, в т. ч. в електронному варіанті накази про його нагородження бойовими орденами та медалями. Яке ж було здивування, коли він прочитав наказ про нагородження «Орденем Слави» за останній бій 13 лютого 1945 року під Ротсюрбеном, де він разом з побратимами знищив укріплення ворога і де його було важко поранено. Цей орден так і лишився в ар-

хіві, напевне, вважаючи його мертвим. Але нагорода знайшла героя. Вже посмертно.

*Ветерани війни –
корифеї науки БДМУ*

*Портрет Василя Кириловича
Чернецького, орден Слави
та посвідчення*

Надзвичайні піднесення та гордість викликає у серцях читачів бібліотеки БДМУ віртуальна виставка до Дня Перемоги, яка представляє нариси та фотодокументи зі сторінок сайту «Корифеї науки БДМУ». (<http://medlib.bsmu.edu.ua>)

Проступають сльози і прокидається приспане почуття патріотизму і вдячності до людей, які здійснили великий подвиг в тяжкі воєнні 1941-1945 роки. Тому молодь повинна пам'ятати про людей, які тоді подарували нам мирне життя.

Ці визначні люди відносилися до покоління, яке не думало, як стати щасливими. Вони думали, як стати гідними цього щастя.

І нехай люди не можуть вічно бути живими, після Вчителя залишаються учні, які продовжують його справу. А щасливою людиною буде та, чие ім'я наступні покоління будуть пам'ятати.

Яскравий приклад спадкоємності поколінь – зміна керівників кафедри анатомії Буковинського державного медичного університету.

Проф. Малішевська Вікторія Антонівна, навчаючись в Харківському медичному інституті, була ученицею-відмінницею всесвітньовідомого автора «Атласу анатомії людини» Р. Д. Синельникова і під його керівництвом в 1952 році успішно захистила кандидатську дисертацію.

У 1956 р. Вікторія Антонівна переїжджає в м. Чернівці і спочатку працює господарським асистентом на кафедрі анатомії людини в медінституті. Своєю діяльністю багато корисного зробила для якісного забезпечення навчального процесу.

В 1967 році під керівництвом проф. Туркевича Миколи Гервасійовича Вікторія Антонівна успішно захистила докторську дисертацію і в цьому ж році переведена на посаду професора кафедри анатомії людини. У 1970 р. посіла посаду зав. кафедрою анатомії людини. А в 1986 р. за власним бажанням вийшла на заслужений відпочинок.

Її учнями та дисертантами-докторантами були проф. Круцяк В. М., проф. Проняєв В. І., проф. Ахтемійчук Ю. Т. та проф. Макар Б. Г. Всі вони в свої часи працювали зав. кафедри анатомії людини та кафедри топографічної анатомії та оперативної хірургії, продовжуючи навчати та виховувати молодих вчених наступних поколінь.

У 2000 р., за збігом обставин в інституті, Вікторія Антонівна Малішевська повертається на посаду зав. кафедрою анатомії людини, щоб підтримати та підготувати трьох молодих пошукачів, які залишилися без наукового керівника. Вікторія Антонівна розпочала працювати над темами дисертаційних робіт. Працювала зятято і зосереджено, ходячи між грою об'єктивних тенденцій і суб'єктивних факторів, між сумнівами та надіями, між загуханням і сподіванням...

У своїх наукових роздумах вона – неперевершена, увесь свій професіоналізм намагалася передати нам – учням...

Вона для мене була і залишається сяючою зорею, яка освітлює шлях всім, хто живе біля неї...» Так пише в своєму «Слові подяки Вчителю»: Слободян Олександр Миколайович

Проф. Слободян О. М. з 1 вересня 2014 р. працює на посаді зав. кафедрою анатомії, топографічної анатомії та оперативної хірургії і справа Вчителя проф. Туркевича М. Г. живе та вдосконалюється в науковій та педагогічній діяльності учнів. Не стало Вчителя, але залишилися його наукові праці, музей та студентська стипендія його імені. І портрет, що висить на стіні його робочого кабінету на кафедрі, яка носить ім'я її засновника – професора Туркевича Миколи Гервасійовича.

Сьогодні студенти, які навчаються в Буковинському державному медичному університеті та проходять практику в різних лікувальних установах, повинні пам'ятати про своїх колег з минулого, їх наукові праці. Пам'ятати те, що з точки зору сьогоднішнього дня вже може здаватися загальновідомим, в ті роки було предметом складних пошуків та рішень.

Пам'ять про таких людей, як проф. Ельберг В. О., проф. Татаренко Н. П., проф. Теодор Л. Б., проф. Маліс Г. Ю., проф. Гудзенко П. М., проф. Сокол О. С., проф. Самсон О. І., проф. Пісько Г. Т., проф. Клочкова Л. С. та інші повинна залишатися в умах і серцях тих, хто працює в нашому університеті і тих, хто тут навчається. Адже, «хто не шанує видатних людей свого народу, той сам не годен пошани» (М. Рильський).

Саме тому співробітники бібліотеки БДМУ проводять науково-пошукову роботу. Ми зосереджуємо свою увагу на вчених, які славно пройшли свій життєвий шлях, які були істинно мужніми. Їх мужність висловлювалась, незважаючи на будь-які біди та небезпеку, у виконанні свого обов'язку. Життя підтвердило вагомість результатів їх досліджень.

Всі нариси про Корифеїв науки БДМУ мають однаковий формат: портрет вченого, коротка вступна частина про життєвий та науковий шлях, науковий доробок, список підготовлених кандидатів та докторів науки, фотографії в колі колег, друзів, під час роботи конференцій, симпозіумів, публікацій про корифея, статті-спогади учнів чи колег, фотогалерея з сімейних альбомів.

Біографічний жанр – дуже цікавий напрям історико-бібліографічних робіт, який на даний час активно розвивається. Величезний інтерес до біографічних праць та активізація біографічних досліджень в Україні в останні роки робить все більш актуальними проблеми інформаційно-бібліографічного забезпечення цієї ділянки вітчизняної науки, а використання сучасних технологій дає можливість вирішити цю нагальну проблему на якісно новому рівні.

Так, шляхом листування через Internet, ми отримали спогади проф. Трухіної Галини Михайлівни про проф. Калину Георгія Платоновича.

І як же приємно було, крім статті отримати лист, в якому слова були співзвучні з нашими почуттями.

На запит бібліотеки БДМУ до ФБУН «Федерального наукового центру гігієни ім. Ф. Ф. Ерісмана».

Добрый день, коллеги! До нас дошло Ваше письмо с просьбой уточнить даты жизни Калины Георгия Платоновича.

Г.П. Калина родился 3 мая 1902 года, умер 30 октября 1990 года. Мы долго проработали вместе с Г.П. Калиной и у нас очень теплые о нем воспоминания как об ученом и мудром человеке. Посылаю Вам статью, подготовленную мною к 100-летию со дня его рождения, опубликованную в ЖМЭМ.

С уважением, профессор Трухина Галина Михайловна.

Робота з наповнення сторінки на сайт бібліотеки (<http://medlib@bsmu.edu.ua>) «Корифеї науки БДМУ» продовжується.

Від цієї науково-пошукової роботи в душах співробітників бібліотеки домінує задоволення та відповідальність за виховання у наступних покоління почуття поваги та вдячності до своїх Вчителів.

Молодь повинна знати, що в нас живуть праця, сили тих, хто жив до нас.

Нехай же, в свою чергу, наступні покоління зможуть жити завдяки нашій праці, завдяки силі наших рук і нашого розуму.

Лише у цьому випадку ми достойно виконаємо своє призначення.

Цимбал В. І.

Директор наукової бібліотеки БДМУ